

Cíl EÚS
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014–2020

Evropská unie
Evropský fond
pro regionální rozvoj

Projekt přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Bavorsko

„Dřevařství na Šumavě a v Bavorském lese“

Projekt realizují:

Obec Dlouhá Ves
Obec Modrava
Západočeská univerzita v Plzni
Gemeinde Neuschönau
Nationalparkverwaltung Bayerischer Wald

Realizace projektu: 1. 1. 2018 – 31. 12. 2020

Náklady projektu:

	€
Příprava projektu	9 179,03
Muzeum a expozice dřevařství Dlouhá Ves	633 345,28
Vybudování Naučné stezky dřeva Dlouhá Ves	3 601,81
Venkovní expozice dřevařství Modrava	34 540,76
Naučný web les a dřevařství	18 324,31
Marketing - česká část	9 862,93
Kulturní dědictví regionu – sběr dat a jejich prezentace	41 905,00
Celkem ČR	750 759,12
Příprava projektu	9 705,00
Turistická stezka a expozice v Neuschönau „Dřevo staví mosty“	401 695,00
Přírodní a kulturní dědictví plavení dřeva v NP Bavorský les	30 000,00
Marketing – bavorská část	17 000,00
Rozpočet celkem Bavorsko	458 400,00
Rozpočet celkem ČR + Bavorsko	1 209 159,12

Financování:

85% Program přeshraniční spolupráce ČR–Svobodný stát Bavorsko Cíl EÚS 2014–2020

5% z českého rozpočtu bude financováno z rozpočtu MMR ČR

10% z českého rozpočtu budou financovat Obec Dlouhá Ves, Obec Modrava a Západočeská univerzita v Plzni

15% z bavorského rozpočtu bude financovat Obec Neuschönau a Nationalparkverwaltung Bayerischer Wald

Cíle projektu:

Hlavním cílem projektu je přispět k udržitelnému rozvoji území Šumavy a Bavorského lesa

- Posílení cestovního ruchu jako rozhodujícího zdroje příjmů. Tím se zvýší i konkurenceschopnost regionu.
- Vytvoření společné turistické destinace Šumava - Bavorský les
- Společný marketing území
- Uchování společného přírodního a kulturního dědictví.

Projekt bude koncipován jako ucelený popis dřevařství a jeho historie na Šumavě a v Bavorském lese doplněný vnitřními i venkovními expozicemi. Expozice začíná naučnou stezkou a plavebním kanálem s nádržkou v Altschönau, dále navazuje územím těžebních revírů na česko-bavorském pomezí a venkovními expozicemi na Modravsku, Poslední část se věnuje plavení dřeva, vorařství a zpracování dřeva. Základními informačními body budou expozice v Neuschönau, Modravě a v Dlouhé Vsi.

Popis jednotlivých aktivit projektu

1. Muzeum a expozice dřevařství Dlouhá Ves

Muzeum bude tematicky zaměřeno na těžbu, zpracování, transport dřeva a jeho následné využití. Tyto činnosti jsou pro region Centrální Šumavy a BL a Horního Pootaví historicky hlavním předmětem činnosti a zdrojem obživy. S dřevařstvím je neodmyslitelně spojena i identita a vnitřní sepectí území.

Důvodem vybudování muzea dřevařství v Dlouhé Vsi je historické sepectí obce s vorařstvím. Dalším významným důvodem je i skutečnost, že do top sféry zájmu turistů bude nově zařazena Dlouhá Ves ležící mimo nejnavštěvovanější lokality Šumavy a mimo NPŠ. V Dlouhé Vsi lze hledat z turistického hlediska nevyužitý potenciál regionu. Nově vybudované muzeum dřevařství v Dlouhé Vsi nabídne návštěvníckou alternativu nejen pro turisty přijíždějící na Šumavu, ale i turistům, kteří se již v regionu zdržují. Při plánování využití muzea v Dlouhé Vsi je nutno brát v úvahu i blízkost Sušice a Kašperských Hor a dále i ubytovací kapacitu autokempů Annín a Nové Městečko a hotelu Annín. Objekt muzea se nachází na hlavní přístupové komunikaci do oblasti Centrální Šumavy s průjezdem cca. 5 000 osobních vozidel v sezóně denně. Významné je i turistické zhodnocení regionu mimo exponovaná území NPŠ a nenásilné nasměrování turistů mimo cenné přírodní lokality.

Pro provoz muzea bude postavena nová stylová budova. Budova bude situována v zastavěném území obce. V blízkosti muzea prochází obcí cyklotrasa č. 331 Sušice – Dlouhá Ves - Radešov - Rejštejn - Bučina, která pokračuje cyklotrasou Nationalpark-Radweg. Místo leží při hlavní silnici vedoucí ze Sušice do centrální Šumavy. Návrh stavby vychází z principů místní lidové architektury. Dům je navržený jako dřevostavba. Pro fasádu domu je uvažovaný obklad dřevěnými prvky (štípaný šindel, prkna, palubky, ...), v regionu zvláště v dřívějších dobách hojně používanými. Na střeše je plechový střešní plášť v tmavém odstínu. Dřevo se uplatňuje i v interiéru.

Prostory budou vybaveny nábytkem a zařízením nezbytným pro zajištění činnosti a plánovaných aktivit. Jedná se o standardní nábytek a zařízení k uložení a prezentaci materiálů a exponátů včetně projekční techniky.

Vstupem z parkoviště se návštěvník dostane do vstupní haly.

Vlevo se nachází část muzea, kde bude stálá expozice věnovaná tématu historie dřevařství na Šumavě a v BL:

- Prvotní zpracování dřeva na Šumavě a v BL
- Transport dřeva → Vchynicko-Tetovský plavební kanál + klausy
- Transport dřeva → Otava a vorařství. Návštěvníci se zde dozví vše od historie plavení dřeva na Šumavě, přes různé zajímavosti až k informacím o sepjetí obce Dlouhá Ves s touto tematikou. Bylo zde velké vaziště vorů, do dnešních dnů se zachoval hradlový most a typická zástavba v obci.
- Tradiční dřevařská výroba v regionu

Některé zajímavé exponáty vlastní obec Dlouhá Ves (např. kopie „řidičáků“ pro voraře), další budou zapůjčeny z muzea v Sušici a Kašperských Horách.

Vpravo se návštěvníci dostanou do sálu, který bude sloužit jako výstavní prostor pro dočasné výstavy zaměřené na dřevařství.

Podkroví bude částečně sloužit jako skladovací prostor pro exponáty, dále prostory bude využívat i bavorská strana k uložení a archivaci materiálů, vzniklých z bavorské aktivity digitalizace a shromáždění historických materiálů města Neuschonau.

Na zpracování kompozice expozic budou spolupracovat bavorští partneři, kteří poskytnou i dostupné historické podklady, příp. exponáty.

V prostoru kolem muzea vznikne volný venkovní prostor, který bude věnován venkovní expozici (replika voru, zvětšená maketa krabičky zápalek apod.). Venkovní Expozice bude zahrnovat i informace a odkazy (panoramatická tabule se směrovkami) na externí část expozice - zajímavosti ve vazbě na historii dřevařství v Dlouhé Vsi, která byla vybudována jako dřevařská osada. Do dnešní doby se zde zachoval jedinečný soubor dvojdomků s polovalbovými střechami a dvojicí polokruhových okének ve štítě, které dal pro své zaměstnance v první polovině 19. století postavit majitel panství kníže Schwanzenberg. V blízkosti bývalého vaziště vorů stojí dodnes hradlový most a provozované dřeviště, jehož historie sahá cca 200 let zpátky. V objektu bývalého hamru Branau byla založena v osmdesátých letech 19. století fabrika na výrobu zápalek. I tato dřevozpracující továrna funguje do dnešních dnů.

Velkým bonusem je možnost parkování návštěvníků na stávajícím parkovišti, které přímo navazuje na uvažovanou stavbu a využití uzamykatelného parkování pro kola, které vznikne u zadní strany budovy muzea.

2. Vybudování Naučné stezky dřeva Dlouhá Ves

Naučná stezka povede od budovy muzea kolem bývalé továrny rodiny Schellů (nyní zde probíhá dřevozpracující výroba), dále podél vodního kanálu, který nechal vybudovat K. Schell pro pohon jedné z prvních vodních turbín (opět funkční dodnes). Asi po kilometru se cesta stočí podél řeky Otavy k vodnímu dílu – jez. V tomto úseku může návštěvník vidět, jak složité úseky museli voraři s vory překonávat. Stezka se poté vrací podél řeky zpět do vsi k muzeu. Jedná se o okruh v délce cca 4,5 km po rovinném terénu.

3. Venkovní expozice dřevařství Modrava

Cíl EÚS
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014–2020

Evropská unie
Evropský fond
pro regionální rozvoj

Na vybraných místech budou umístěny stálé venkovní expozice vztahující se k tématu dřeva a dřevařství na Šumavě a v Bavorském lese.

- Dřevorubecká chýše s vnitřním vybavením. Replika historického přístřešku dřevařů. Stavba bude vybudována podle dobové předlohy a plánů z historicky používaných materiálů – kamenivo, zemina, dřevo, kůra. Bude v měřítku 1:1 a bude vybavena dobovým nábytkem a vybavením – lavice, postel, stůl, kotlík a nádobí. Součástí expozice bude i nářadí dřevorubců – pila a sekyra.
- Milíř na výrobu dřevěného uhlí. Zřízení milíře na výrobu dřevěného uhlí v původním provedení z měkkého a tvrdého dřeva v měřítku 1:1.
- Expozice nástrojů. Instalace původních dobových sání na svoz dřeva (šmejčky). Sáně budou zakoupeny v původním stavu a opraveny.

Všechny expozice budou opatřeny informačními tabulemi a QR kódy.

4. Populárně naučný web dřevařství

V rámci projektu bude vytvořen naučný web k tématu dřeva a dřevařství na Šumavě a v Bavorském lese. Web bude prezentován v infocentrech v Neuschönau, v Modravě a v muzeu v Dlouhé Vsi. Web bude propojený i na Turistický webový portál Šumavy a Bavorského lesa, takže bude přístupný všem zájemcům o tuto tematiku.

Web bude mít tři základní moduly:

- Les
- Dřevařství a další užitky z lesa
- Archiválie - on-line archiv tematicky zaměřený na společnou historii a téma dřeva v regionu

V modulu "Les" budou rozděleny popsány jednotlivé lesní dřeviny, vývoj lesa a jeho roční cyklus na Šumavě a v Bavorském lese.

V modulu "Dřevařství a další užitky z lesa" budou zpracována témata: těžba dřeva a osidlování krajiny, dřevaři a drvoštěpové, dřevorubecké nářadí, svoz a doprava dřeva, plavební kanály, dřevo lesních dřevin a jeho využití, zpracování dřeva a jeho další využití, výroba dřevěného uhlí

Modul „Archiválie“ bude tvořit on-line archiv tematicky zaměřený na společnou historii a na téma dřeva v regionu.

Web bude mít grafickou podobu pro prezentaci psaných textů o obrazových podkladech a bude obsahovat i namluvený text.

5. Marketing – česká část

V rámci projektu dojde ke zvyšování povědomí o přírodním a kulturním dědictví Šumavy a Bavorského lesa pomocí vhodně nastaveného marketingu na obou stranách hranice. V rámci marketingu budou propagovány všechny aktivity projektu a jejich prostřednictvím i celé území - Neuschönau, Modravsko, Horní Pootaví a Dlouhá Ves.

Cíl EÚS
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014–2020

Evropská unie
Evropský fond
pro regionální rozvoj

- Propagace lesa, dřevařství, prvotního zpracování dřeva a jeho transport zasazený do kontextu přírodního dědictví Šumavy a Bavorského lesa.
- Propagace historie, řemesel a využívání lesa člověkem v oblasti centrální Šumavy a Bavorského lesa.
- Propagace lesa a dřeva jako faktoru identity a působení na mentalitu obyvatelstva a také na regionální umění a kulturu.
- Propagace ekologické turistiky.

Pro marketing projektu budou využity tištěné materiály, QR kódy, tiskové zprávy a bude využit i naučný web "Les a dřevařství" a Turistický webový portál Šumavy a Bavorského lesa.

6. Kulturní dědictví regionu

Úkolem této aktivity je získat podklady pro prezentaci projektu, tedy odborně definovat obsah a rozsah kulturního dědictví regionu se zaměřením na dřevařství a jeho nejvýznamnější atributy. Podklady budou využity pro web, QR kódy, tištěné produkty, informační tabule, výstavy a budou k dispozici i k integraci do on-line archivu. Odborné zpracování je důležité, aby nebyly opakovány obecné informace a následné expozice se mohly od již stávajících odlišovat a být pro návštěvníky zajímavé. Na základě odborné výzkumné činnosti historicko-antropologické dojde ke zpracování témat identity regionu, kritickému posouzení zdrojů a zasazení do historicko-kulturních kontextů. Všechny materiály budou odborně zpracovány a digitalizovány. To vše s ohledem na založení a systematizaci sbírek a organizaci a profilování muzea dřeva a venkovních expozic. Součástí bude využití moderních technologií a zapojení studentů Západočeské univerzity, převážně z akreditovaného studijního oboru Evropská kulturní studia. Zároveň budou po dobu projektu organizovány besedy a přednášky s tématy kulturního dědictví a identity regionu.

7. Turistická stezka a expozice v Neuschönau „Dřevo staví mosty“

Stavba naučné stezky Neuschönau

Obec Neuschönau vybuduje cca. 3 km dlouhou tematickou stezku. Tématem stezky je vliv dřeva na historii osídlení, hospodářství, mentalitu a kulturu bavorsko-českého příhraničního prostoru. Při tom by měly být prezentovány následující oblasti: péče o les, kácení dřeva, využití dřeva, dřevo v umění a dřevo jako prvek identity.

Cílem stezky by mělo být informování návštěvníků o tom, jak dřevo jako surovina v minulosti charakterizovalo a utvářelo region. Při tom by se měly staré řemeslné techniky, pracovní postupy, zvyky a kulturněhistorické aspekty prezentovat tak, aby byl návštěvník jednak informován, ale aby také prostřednictvím zapojením do činností získal trvalý vztah k dřevu a k regionu.

Všechny obsahy budou sladěny s českými aktivitami tak, aby vznikl promyšlený a vzájemně se doplňující koncept, který podpoří a usměrní pohyb hosta v regionu.

Tematická stezka povede mezi středem obce Neuschönau a Stezkou v korunách stromů. To má tu výhodu, že hosté, kteří se v této lokalitě budou nacházet, budou bez dalšího marketingu motivováni k návštěvě nové tematické stezky.

Propojovací turistická trasa Neuschönau – Modrava

Cíl EÚS
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014–2020

Evropská unie
Evropský fond
pro regionální rozvoj

Obce Neuschönau a Modrava jsou přímými sousedy. Přeshraniční turistická trasa obě obce propojí „pěším způsobem“.

Pro tento účel se propojí stávající turistické cesty na obou stranách hranice. Trasa bude propojena a zhodnocena tak, že návštěvníci prostřednictvím svých chytrých telefonů obdrží informace o kácení, zpracování a využití dřeva a o kulturněhistorických aspektech přeshraničního obchodu.

Vybavení přístavby radnice jako výstavního prostoru – Neuschönau

Radnice v Neuschönu staví v současné době novou přístavbu. Vnitřní prostory této přístavby Obec využije jako výstavní prostory. Návštěvníci zde získají informace o historickém propojení Bavorska a Čech. V popředí stojí témata společných obchodních vztahů a obchodních cest, ale také společné oslavy, slavnosti a zvyky. Při tom se bude vždy cílit na dřevo a život a práci obyčejných lidí – dřevařů jako na prvek identity a tím i na propojující prvek společné kulturní historie.

Přeshraniční Online-Archiv

Do společných webových stránek bude integrován Online-archiv. Občané, spolky, profesní organizace a místní orgány v Bavorsku a v Čechách budou prostřednictvím práce s veřejností vyzváni k tomu, aby zde ukládaly obrazový materiál, informace o tradicích, zvycích a lidových moudrostech ohledně zpracování dřeva. Cílem archivu je zajistit a pro budoucnost zachovat a také široké veřejnosti zpřístupnit dokumenty a obrázky, které jsou přínosem k zachování společného přírodního a kulturního dědictví.

Dřevo vytváří mosty – společné akce Neuschönau

Obec Neuschönau a její asociovaní partneři aktivně využijí výstupů projektu Dřevařství na Šumavě a v bavorském lese a zapojí je do obdobných aktivit v regionu.

- Historické řemeslo na dětských letních slavnostech v Neuschönu.
Na těchto slavnostech by měla být samostatná část „Dějiny dřeva a lidí“, kde by děti získaly informace o tehdejší práci v lese a o práci se dřevem a budou si moci pod vedením vyzkoušet, jak je těžké prostřednictvím historického nářadí táhnout strom, jak namáhavé je strom odkornit nebo jak dříve fungovala klausa – hráz, které zadržovalo plavené dřevo.
- Bavorsko – české setkání hráčů na dřevěné dechové nástroje.
V rámci tohoto přeshraničního setkání skupiny informace o starých výrobních technikách a také o tom, jak se dříve vybíralo a zpracovávalo rezonanční dřevo.
- Dny historie dřeva.
Aby byl veřejnosti ještě silněji zprostředkován význam společného přírodního a kulturního dědictví, bude se konat den historie dřeva, při kterém se budou prezentovat stará řemeslná umění související s kácením dřeva, transportem dřeva a zpracováním dřeva. Předvádět by se měly techniky plavení dřeva, historické ruční nářadí, pracovní oblečení a podobně. Dny historie dřeva budou rámovány slavnostmi v souvislosti s otevřením tematické stezky a českých partnerských projektů.

8. Přírodní a kulturní dědictví plavení dřeva v Národním parku Bavorský les

Cíl EÚS
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014–2020

Evropská unie
Evropský fond
pro regionální rozvoj

Renovace historických plavebních klauzů v části obce Neuschönau – Altschönau

Správa NP Bavorský les bude renovovat historické plavební nádržky - klauzy. Klauzy leží v části obce Neuschönau – Altschönau.

Klauzy v Altschönau leží přímo na okružní turistické trase, která je dosažitelná z tematické trasy v Neuschönau a je v přímé ose přeshraniční turistické trasy mezi Neuschönau a Modravou.

Obnova někdejšího plavebního kanálu Altschönau

Správa Národního parku obnoví v jižní části Altschönau část někdejšího plavebního kanálu. Odpovídající informační tabule mají návštěvníky upozornit na nutnost uchování společného přírodního dědictví. V souvislosti s obnovou klauzů v Altschönau a s tím spojeným uchováním společného kulturního dědictví získá návštěvník celkový přehled o působení člověka v interakci s přírodou.

Mapování historických plavebních kanálů

Správa Národního parku Bavorský les by zmapuje a zdokumentuje všechna historická místa plavení dřeva.

9. Marketing – bavorská část

Cílem projektu je zobrazit společné kulturní dědictví „Dřevařství“ ve všech jeho podobách. To se odpovídajícím způsobem odrazí také v marketingu. Všechny projektové aktivity se budou prezentovat společně, jak již v obsahové části projektu, tak i v marketingu samotném. Navíc budou pozoruhodnosti dřevařství a historická místa popsány ve společné brožuře, kde budou rovněž uvedeny i turistické cíle a způsob, jak jich dosáhnout.

Aby byl projekt co možná nejintenzivněji a efektivně propagován, budou pro marketing využity stávající marketingové struktury regionu, jako například Mikroregion Šumava západ, Ferienregion Nationalpark Bayerischer Wald GmbH nebo Tourismusverband Ostbayern. Také v on-line marketingu budou použity stávající struktury, jako například Internetová platforma Bavorského lesa/Šumavy, která vzniká v rámci projektu „Putování bez hranic v srdci Evropy“.